

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**Говор на презентацији Годишњег извештаја
о стабилности финансијског система за 2015. годину**

Др Јоргованка Табаковић, гувернер

Београд, 27. јул 2016.

Даме и господо, представници медија и драге колеге,

Добро дошли на презентацију Годишњег извештаја о стабилности финансијског система за 2015. годину. Ако прошлогодишње презентовање овог извештаја јавности назовемо историјом или првенцем, данашњу конференцију можемо окарактерисати као почетак традиције и наставак добре међународне праксе. Макропруденцијална или политика очувања финансијске стабилности у фокусу је готово свих економских дискусија од избијања светске финансијске кризе. Народна банка Србије ту не заостаје за другим централним банкама. Напротив. Озбиљност анализа и експертски приступ сврстава нас у централне банке које најефикасније остварују свој постављени циљ стабилности финансијског система.

Већ дуже време смо сведоци турбуленција из међународног окружења које нису мимоишле ни Србију као малу и отворену економију. Нисмо седели и чекали да нас заплусну таласи неизвесности с различитих континената, већ смо, у координацији с Владом Републике Србије, реаговали правовремено, пажљиво мерећи јачину свих утицаја. Синхронизованим ублажавањем монетарне политике и доследним спровођењем фискалне консолидације значајно су смањене спољна и унутрашња неравнотежа и додатно су побољшани услови за одржив привредни раст. Као резултат – референтна каматна стопа је на историјски најнижем нивоу од увођења режима инфлационог таргетирања, а фискални дефицит је најнижи од 2008. године.

Бићу слободна да кажем да је ублажавањем монетарне политике Народна банка Србије трасирала пут за снажан пад каматних стопа на динарске кредите у последње три године. Да то изразим у цифрама – од маја 2013. године до данас референтну каматну стопу смањили смо 17 пута за 7,75 процентних поена, на 4%. Да канал каматне стопе функционише на динарском сегменту тржишта, потврђује и истовремено смањење каматних стопа на динарске кредите становништву и предузећима за близу 10 процентних поена, на најниже забележене нивое. Битно су смањене и каматне стопе на динарске државне хартије од вредности. У периоду од новембра 2014. године смањили смо и стопе девизне обавезне резерве за укупно 9 процентних поена, повећавајући тиме кредитни потенцијал банака. Нижи трошкови задуживања и ослобођена средства по основу смањења девизне обавезне резерве, уз убрзање економске активности, определили су опоравак кредитне активности који је започет у другој половини претходне године, што је битан предуслов и за здрав финансијски систем.

Не треба посебно да истичемо да су у евроизованим економијама, каква је наша, релативна стабилност курса и раст динаризиције камен темељац финансијске стабилности. Због тога је спровођење стратегије динаризиције један од наших приоритета. Управо на плану макроекономске стабилности, која представља први и најважнији стуб те стратегије, постигнути су значајни резултати. Динарска штедња грађана данас је око три пута виша у

односу на крај 2012. године. Више од две трећине новоодобрених кредита становништву у 2015. години било је у динарима, а у овој години и више (преко 70%). Ми смо задовољни што видимо да су резултати које је остварила Народна банка Србије – постигнута ниска инфлација, релативна стабилност курса и снажан пад каматних стопа на динарском тржишту – покренули динаризацију.

Посвећеност и ефикасност Народне банке Србије у одржању финансијске стабилности манифестује се и кроз умиривање притисака да се велике међународне турбуленције прелију на наше финансијско тржиште. Дозволићете ми да, на тренутак, још једном искочим из временског оквира који анализира извештај који вам данас презентујемо – у актуелна дешавања. Међутим, на тај начин показујемо да време није стало, да се о стабилности говори константно, а не у години дана.

Након константних притиска које смо осећали на девизном тржишту с краја прошле и у првој половини 2016. године, требало је да се деси један огроман шок, попут Брежита, који би свима јасно указао на значај Народне банке Србије и њену посвећеност, улогу и допринос стабилности. Народна банка Србије је, уз огромну помоћ председника Владе Републике Србије, деловала проактивно, ефикасно и непристрасно. Унапређен је квалитет нашег присуства на тржишту, повећана ефикасност интервенција, побољшана комуникација са свим тржишним учесницима и координација с Владом. Међународни портфолио инвеститори с поверењем у централну банку и Владу, односно у финансијску и политичку стабилност, показују да су спремни да дугорочно улажу у динарске хартије државе.

А колико је у 2015. и у 2016. години потрошено девизних резерви за очување ове стабилности? Динар је за тих 19 месеци ослабио 2%, при чему су девизне интервенције, кумулативно посматрано, повећале ниво девизних резерви за 25 милиона евра. То смо успели користећи девизне интервенције на ефикасан (филигрански прецизан) начин, штедљиво и проактивно.

Чућете данас од мојих колега да је наш банкарски сектор, и поред бројних изазова којима је био изложен, остао стабилан и отпоран на поремећаје из међународног и домаћег окружења. Резултати макропруденцијалних стрес-тестова, које спроводимо тромесечно, потврђују да банкарски сектор остаје адекватно капитализован и високо ликвидан и у случају крајње песимистичних претпоставки, које се нису реализовале чак ни у јеку светске финансијске кризе.

Висока капитална адекватност банкарског сектора у Србији потврђена је и посебним дијагностичким испитивањима квалитета активе банака у Србији. Задовољство ми је што могу данас пред вама да поновим да ни код једне од 14 банака обухваћених испитивањима, а које заједно чине 88% активе банкарског сектора, није утврђен недостатак капитала.

Ипак, као и у већини других земаља у региону, решавање питања релативно високог нивоа проблематичних кредита остаје један од приоритета. Зато је Народна банка Србије у 2015. години израдила и усвојила Акциони план за спровођење свеобухватне Стратегије за решавање проблематичних кредита, у чијој смо изради активно учествовали. Први резултати већ су видљиви, јер је учешће проблематичних кредита у укупним кредитима смањено током пет месеци ове године за 1,3 процентна поена, на 20,3%. Подсетићу вас и да су Европска комисија и Европска централна банка током овогодишњег Министарског дијалога посебно похвалиле систематичан и свеобухватан приступ Народне банке Србије и Владе Србије на решавању питања проблематичних кредита, као и да су спровођење оваквог процеса препоручиле осталим земљама кандидатима за чланство у Европској унији.

Даме и господо, представници медија и драге колеге,

Политике које централне банке воде данас и политике које су вођене пре десет година нису исте. Мењају се. Прилагођавају се условима на тржишту, карактеристикама домаћих економија, токовима капитала... Али готово увек имају исти циљ – очување стабилности. Ценовне и финансијске.

„Супериорни људи су скромни у свом обраћању, али премашују својим делима“, говорио је Конфучије. Препустићемо стога да и даље о нама говоре оцене непристрасних оцењивача попут Европске централне банке, Европске комисије, Међународног монетарног фонда...

Ипак, нећемо дозволити да нас њихове похвале успавају, већ ћемо, као и до сада, остати будни и спремни да проактивно делујемо и очувамо постигнуту стабилност.

Захваљујем на пажњи и реч дајем вицегувернеру Диани Драгутиновић.